

Riksdagens protokoll

1992/93:32

Torsdagen den 26 november

Kl. 14.30–14.32

Protokoll
1992/93:32

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 20 november.

2 § Ledighet

Förste vice talmannen meddelade att *Birger Rosqvist* (s) ansökt om sjukledighet under tiden den 26 november – den 31 december.

Kammaren biföll denna ansökan.

Förste vice talmannen anmälde att *Krister Örnfjäder* (s) skulle tjänstgöra som ersättare för Birger Rosqvist.

3 § Anmälan om kompletteringsval till trafikutskottet

Förste vice talmannen meddelade att socialdemokratiska riksdagsgruppen anmält *Krister Örnfjäder* (s) som suppleant i trafikutskottet under Birger Rosqvists ledighet.

Förste vice talmannen förklarade vald till

suppleant i trafikutskottet

Krister Örnfjäder (s)

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositionerna

1992/93:42 till utbildningsutskottet

1992/93:143 och 144 till lagutskottet

Motionerna
1992/93:K19–K21 till konstitutionsutskottet
1992/93:Sk7 och Sk8 till skatteutskottet
1992/93:Fi88 och Fi89 till finansutskottet

5 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Motionerna
med anledning av prop. 1992/93:60 Förslag till lag om ändring i miljöskyddslagen (1969:387) m.m.
1992/93:Jo17 av Annika Åhnberg (-)

med anledning av prop. 1992/93:86 Ytterligare förenklingar i deklarationsförfarandet
1992/93:Sk9 av Bruno Poromaa och Owe Andréasson (s)
1992/93:Sk10 av Ian Wachtmeister m.fl. (nyd)

6 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 25 november

1992/93:49 av *Stefan Attefall* (kds) till statsrådet Bo Lundgren om differentiering av bensinskatten:

I proposition 1992/93:50 där krisuppgörelserna med Socialdemokraterna presenteras ingår ett förslag om att höja bensinskatten med 77 öre per liter för oblyad bensin och 97 öre för blyad bensin. Skattedifferensen mellan blyad och oblyad bensin ökar därmed från 31 öre per liter till 51 öre per liter.

Detta förslag ingår i överenskommelsen om en rad ekonomisk-politiska åtgärder mellan riksdagens fem största partier. Efter att förslaget lagts tvingades Riksbanken låta den svenska kronan flyta, vilket i praktiken innebär en devalvering på drygt 10 %. Därigenom blir bl.a. bensin som är en importprodukt minst 10 % dyrare. Tendensen är också att dollarn stiger i värde, utöver de svenska valutajusteringarna. Eftersom oljepriserna sätts i dollar bidrar detta också till att bensinpriset stiger. Momssänkningen som skulle ske vid årsskiftet på bl.a. bensin uteblir, varför alla prishöjningar och punktskattehöjningar på bensin spåds på med en momseffekt på 25 % för konsumenten. Motormännens Riksförbund beräknar att totaleffekten för konsumenten blir ett bensinpris fr.o.m. 1 januari 1993 på nära 8:50 kr per liter för blyad bensin.

En hög energiskatt dämpar energiförbrukningen och minskar bilåkandet, vilket är positivt för miljön. Höjda bensinskatte, särskilt när de blir så höga som de ser ut att nu bli, slår dock hårt mot dem som är tvingade att använda bil för sina dagliga resor. Det gäller såväl näringsidkare som privatpersoner.

I samband med tidigare bensinskattehöjningar infördes en nedsättning av fordonsskatten med 384 kr per år. Detta för att något kompensera fördyringen som skattehöjningen innebär. För en bilist med en körsträcka på 2 000 mil per år ger detta en nedsättning med knappt 20 öre per mil.

En differentiering av bensinskatten kan vara en bra metod för att ge glesbygdsbor en rimlig kompensation för de merkostnader som långa avstånd innebär. Om bensinskatten sänktes med förslagsvis 50 öre per liter i stödområdena skulle detta ge bilisten som kör 2 000 mil per år en skattelindring på 500 kr per år plus momseffekten, totalt 63 öre per liter.

Detta skulle i praktiken innebära att den s.k. miljöavgift som ligger i bensinskatten slopades i de områden där bilismen inte kan anses innebära samma miljöproblem som i större städer. En differentiering gynnar också turismen och näringslivet i stödområdena eftersom det inte är mantalsskrivningsorten som avgör skattenedsättningen utan var fordonet befinner sig.

Enligt min bedömning måste en åtgärd i linje med ovan skisserade vidtas för att inte de föreslagna åtgärderna i prop. 1992/93:50 och de effekter som valutaförändringarna medför skall leda till orimliga effekter för människor som är beroende av bilen dagligen och där alternativen är obefintliga.

Min fråga till statsrådet Bo Lundgren är därför:

Vill statsrådet medverka till att glesbygdsbor kompenseras på något sätt för de kraftiga bensinprishöjningar som kommer att ske 1993?

1992/93:50 av *Martin Nilsson* (s) till arbetsmarknadsministern om ungdomspraktikplatser:

Under de senaste månaderna har det kommit rapporter om vilken "framgång" ungdomspraktikplatserna blivit. Antalet ansökningar har överstigit de förväntningar som fanns. Trots detta ökar ständigt ungdomsarbetslösheten och regeringen har nu i krisuppgörelsen också tvingats använda sig av beredskapsarbeten som modell för att bekämpa arbetslösheten. I samband med krisuppgörelsen accepterades också om än inte med glädje det utökade antalet praktikplatser från socialdemokratins sida. Det har ju tyvärr hela tiden varit ett stenhårt krav från regeringens sida att just ungdomspraktikplatserna skall vara insatsen framför andra modeller.

När vi socialdemokrater försökte peka på de brister vi tyckte oss se så var oviljan att förhandla med oppositionen total.

Under de senaste månaderna har dock systemet introducerats på mer bred front och kan nu betraktas som utprövat. Nu borde det vara dags att göra en första utvärdering och omprövning utifrån de brister och eventuella förtjänster som framkommer.

De första signalerna som vi nu fått via media tyder på att mycket av den kritik som vi socialdemokrater riktat mot systemet från början är riktig.

- Ersättningen är för låg. Antalet ungdomar som nu tvingas in i ett beroende av socialbidrag är omfattande och det syns också på statistiken. I en allt kärvare kommunalekonomisk situation har dessutom kommit fram att allt fler ungdomar som är hemmaboende och under 20 år förvägras rätten till en ersättning som innebär att man kan flytta hemifrån och skaffa sig eget.

Detta försätter ungdomar i en ofrihet som skulle accepteras av ett väldigt lättträknat antal grupper i samhället.

- Ungdomspraktikanterna utnyttjas som gratis arbetskraft. Detta gäller förstås inte generellt, men det är ändå antagligen en betydande del. Den utbildning som ungdomarna sägs få är naturligtvis för de flesta företag omöjlig att ge i en lågkonjunktursituation där alla anställda behövs i produktionen. Inte har man då råd/resurser att bedriva något slags organiserad utbildning! Detta visas mer eller mindre tydligt och med det nuvarande systemet får man nog vara nöjd om ungdomarna erbjuds åtminstone en viss mängd utbildning. Dock finns det fall där missbruket är så uppenbart att till och med arbetsmarknadsministern borde reagerat. I Aneby blev en 20-åring uppsagd från sin arbetsplats på grund av arbetsbrist för att sex dagar senare få tillbaka samma jobb som ungdomspraktikant. Då han helt naturligt vägrade ville arbetsförmedlingen ta ifrån honom A-kassan. I Stockholm har vi sett ett antal företag offensivt annonsera ut att de söker ungdomspraktikplatser för att expandera. I Sörmland har landstinget sagt upp folk och samtidigt plockat in ungdomspraktikanter. Slumpen ter sig väl stor. Arbetsförmedlingen medger nu öppet och på flera håll att man inte har några resurser att kontrollera att ungdomar inte utnyttjas som gratis arbetskraft.
- Ungdomars ordinarie arbetsmarknad dras undan. Vem vill anställa ungdomar till en avtalsenlig lön när man kan få en gratis?
- Risken ter sig uppenbar att konkurrensen mellan olika företag snedvrids. Detta kan i och för sig bli konsekvensen av i princip alla arbetsmarknadspolitiska insatser. Men risken för att det utnyttjas är uppenbar. Inom exempelvis hantverkssektorn används ungdomspraktikanter plus en rad andra stöd för att främst starta nytt och eget för att på så sätt kunna högst betydligt pressa priserna. Detta missgynnar naturligtvis de företag som vill sköta sig och anställa arbetstagare på riktiga villkor.

Dessa brister ter sig nu alltmer uppenbara för var dag som går och redovisas öppet i media.

Med hänvisning till det anförda vill jag fråga arbetsmarknadsminister Börje Hörnlund:

1. Vad planerar regeringen för åtgärder för ungdomar som genomgått en ungdomspraktikutbildning?
2. Vad avser regeringen vidta för åtgärder för att ungdomar inte skall tvingas in i ett socialbidragsberoende utan i stället skall ha rätt till den frihet som exempelvis ett eget boende innebär?
3. Vilka åtgärder avser arbetsmarknadsministern vidta för att ungdomspraktikanter inte skall kunna utnyttjas som gratis arbetskraft?
4. På vad sätt kommer regeringen att motverka att arbetsmarknadspolitiken utnyttjas för att snedvrida konkurrensen mellan olika företag?
5. Vilka åtgärder avser regeringen vidta för att ungdomars ordinarie arbetsmarknad inte genom arbetsmarknadspolitiska instrument skall ytterligare minskas?

Krisuppgörelsen mellan regeringen och Socialdemokraterna innebär bl.a. att bensinskatten höjs med upp till 1:30 kr per liter. Spekulationerna mot den svenska kronan med åtföljande beslut att låta kronan flyta, har drastiskt ändrat förutsättningarna. Devalveringseffekten innebär att bensinpriset kommer att stiga upp emot 8 kr per liter.

Många familjer lever i dag under kärva ekonomiska omständigheter, en så stor höjning av bensinpriset får orimliga effekter och bör därför inte genomföras under det närmaste året. Effekterna av den tidigare beslutade åtstramningen är tillräckligt starka, inte minst för de boende i våra glesbygder. Mot den bakgrunden har Socialdemokraterna i skogslänen uttalat att den bensinskattehöjning som ingick i den s.k. krisuppgörelsen bör skjutas på framtiden, efter 1993.

Med hänvisning till det anförda vill jag till statsrådet Bo Lundgren ställa följande frågor:

1. Är regeringen beredd att senarelägga bensinskattehöjningen till 1994?
2. Vilka andra åtgärder avser statsrådet vidta för att underlätta för glesbygdsbilismen?

1992/93:52 av *Birgit Henriksson* (m) till justitieministern om användning av hundar för identifiering av brottslingar m.m.:

I den del av Tyskland som förut var Västtyskland har polisen i det kriminaltekniska arbetet utvecklat nya och träffsäkra metoder för att bl.a. binda gärningsmän till begångna brott.

Metoden bygger på att varje människa har en alldeles egen lukt, som en specialutbildad hund kan skilja från alla andra människors. Denna lukt är lika individuell som fingeravtryck. Risken för att två eller flera individer skulle kunna ha samma lukt är utesluten (så länge det inte rör sig om enäggstvillingar).

Om ett föremål, t.ex. en revolver, kan identifieras som just det redskap som använts i samband med ett brott, men det inte går att fastställa vem som begått brottet eller att binda den man misstänker vid det, erbjuder metoden med ID-hundar hittills oanade möjligheter.

Man använder sex personer, som får hålla metallstavar i händerna i tio minuter. Metallstavarna placeras sedan i plastpåsar, i vilka de sedan förvaras i minst 24 timmar. Därefter placeras de sex stavarna på avstånd från varandra i slumpvis ordning. Hunden får lukta på föremålet, varefter den får lukta på de sex metallstavarna och markerar om någon av stavarna har samma lukt som föremålet. Varje identifiering görs vid tre separata tillfällen med olika hundar och endast om samtliga tre hundar identifierar stavar som hållits av samma person, tillmäts resultatet något värde.

Metoden används i Tyskland och Holland. I Danmark befinner man sig ännu bara på försöksstadiet. Bäst utvecklad är metoden i Tyskland, där man i ett hundratal fall har lyckats fastställa gärningsmannen med hjälp av ID-hundar.

I Tyskland har man också använt ID-hundar för likidentifiering. Med stor träffsäkerhet har man kunnat identifiera döda, då bara svåridentifierbara rester av kroppen funnits tillgängliga.

En DNA-analys tar två till tre månader att genomföra. En identifiering med ID-hund tar två till tre dygn. Metoden ger således möjlighet att snabbt få besked om ett spår skall bearbetas vidare eller om utredningar bör inriktas på annat sätt. Möjligheterna till tidsvinster och besparingar är således betydande.

Det vore, mot bakgrund av de resultat som hittills redovisats, rimligt att pröva möjligheterna att använda s.k. ID-hundar även i Sverige.

En första åtgärd borde vara att ta del av hur ID-hundar används i andra länder för att med dessa erfarenheter som grund pröva möjligheten att också i Sverige använda sådana hundar som hjälpmedel i det kriminaltekniska arbetet.

Vilka åtgärder är justitieministern beredd att vidta för att med hjälp av s.k. ID-hundar öka effektiviteten i det kriminaltekniska arbetet?

7§ Anmälan om frågor

Anmälades att följande frågor framställdes

den 25 november

1992/93:230 av *Guðrun Norberg* (fp) till kulturministern om syrianers möjlighet till svenskt medborgarskap:

Det är svårt för syrianer från Turkiet att få bli svenska medborgare. En del syrianer i Örebro, som bott och arbetat i Sverige 15–20 år, får avslag på sina medborgaransökningar trots att de borde ha rätt till svenskt medborgarskap.

Enligt uppgifter från departement och Invandrarverk skall den som – trots försök – vägras befrielse från sitt förra hemland ändå erhålla svenskt medborgarskap. Detta tillämpas tydligen inte i praktiken. Ansökningar om medborgarskap har upprepats flera gånger, men får alltid avslag med motiveringen ”om Ni inom två år inför Statens invandrarverk visar att behörig myndighet har medgivit befrielse...” osv.

Med anledning av ovanstående vill jag ställa följande fråga till kulturministern:

Vill kulturministern medverka till att Invandrarverkets – som jag anser felaktiga – tillämpning upphör?

1992/93:231 av *Barbro Westerholm* (fp) till statsrådet Bo Könberg om behandlingen av patienter med rygg- och nackbesvär:

Under det senaste året har ett ökande antal vårdgivare etablerat sig med inriktning på rehabilitering av patienter med rygg- och nackproblem. För några år sedan fanns ett tiotal vårdgivare, nu finns drygt 450, vilka erhållit

rehabiliteringsersättning från försäkringskassorna. Vårdgivarna representerar olika yrkesutbildningar, har olika yrkeserfarenhet och arbetar med olika behandlingsmetoder. Det finns risk för att behandlingarna varierar i kvalitet.

Med anledning av det ovan anförda vill jag ställa följande fråga:

Vad gör regeringen för att patienter med rygg- och nackbesvär skall garanteras en medicinskt och hälsoekonomiskt sett effektiv behandling?

1992/93:232 av *Barbro Westerholm* (fp) till kommunikationsministern om anonymiteten och Televerkets nya tjänster:

Televerket har i flera dagstidningar gått ut med annonser där man bl.a. meddelar att den som blir uppringd på en display skall kunna få veta vem som ringer innan man svarar. Detta kan innebära ett anonymitetsproblem, inte minst när det gäller uppringning av sådana tjänster som jourhavande präst, jourhavande kurator m.fl. där det för den uppringande är av största vikt att man får ringa anonymt.

Med anledning av det ovan anförda vill jag ställa följande fråga:

Avser regeringen vidta åtgärder så att anonymiteten kan skyddas i de planerade tjänsterna från Televerket?

1992/93:233 av *Kenneth Attefors* (nyd) till kommunikationsministern om SAS och Linjeflyg:

När Ny demokrati gick med på en sammanslagning av SAS/Linjeflyg utan att protestera var det med tanke på den kommande konkurrensen från de stora flygbolagen i Europa. Vi behövde ett stort flygbolag när EES närmade sig. Vi uppfattar det hela som en fusion mellan bolagen, dvs. vid en eventuell rationalisering skall båda de tidigare bolagens personal behandlas lika vid eventuella uppsägningar etc. För oss finns inget A- eller B-lag.

Köpte SAS Linjeflyg eller var det en fusion mellan bolagen? Tycker ministern att personalen skall behandlas lika vid en eventuell rationalisering inom det nya bolaget?

1992/93:234 av *Bo Arvidson* (m) till statsrådet Beatrice Ask om specialkurser vid landstingens gymnasieskolor m.m.:

Vid landstingens gymnasieskolor rådde under våren och sommaren stor osäkerhet när det gällde olika specialkurser och påbyggnadsutbildningar. Det fanns betydande svårigheter att planera utbildningen då man relativt sent fick kännedom om kommunernas vilja att betala interkommunal ersättning. Även för många andra utbildningar har situationen varit svårhanterlig för såväl elever som utbildningsanordnare.

Under hösten har vi sett resultatet av kommunernas olika hantering av elever som sökt dessa utbildningar. Skolverkets överklagandenämnd har t.ex. från den 1 januari till början av oktober fått in ca 1 250 överklaganden av kommunernas beslut.

Vilka åtgärder är skolministern beredd att vidta för att berörda utbildningar skall kunna erbjudas även i framtiden?

Prot. 1992/93:32
26 november 1992

8 § Kammaren åtskildes kl. 14.32.

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

TOM T:SON THYBLAD

/Barbro Nordström

Torsdagen den 26 november

1 § Justering av protokoll	1
2 § Ledighet	1
3 § Anmälan om kompletteringsval till trafikutskottet	1
4 § Hänvisning av ärenden till utskott	1
5 § Bordläggning	2
6 § Anmälan om interpellationer	
1992/93:49 av Stefan Attefall (kds) om differentiering av bensinskatten	2
1992/93:50 av Martin Nilsson (s) om ungdomspraktikplatser ..	3
1992/93:51 av Sten-Ove Sundström (s) om förslaget om höjning av bensinskatten	5
1992/93:52 av Birgit Henriksson (m) om användning av hundar för identifiering av brottslingar m.m.	5
7 § Anmälan om frågor	
1992/93:230 av Gudrun Norberg (fp) om syrianers möjlighet till svenskt medborgarskap	6
1992/93:231 av Barbro Westerholm (fp) om behandlingen av patienter med rygg- och nackbesvär	6
1992/93:232 av Barbro Westerholm (fp) om anonymiteten och Televerkets nya tjänster.	7
1992/93:233 av Kenneth Attefors (nyd) om SAS och Linjeflyg	7
1992/93:234 av Bo Arvidson (m) om specialkurser vid landstingens gymnasieskolor m.m.	7

